

248750

การพัฒนารูปแบบการจัดการการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

วีรชาติ ชูฤทธิ์

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

600255283

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248750

การพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

วีรชาติ ชูฤทธิ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

การพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน

โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

วิรัชชาติ ชูฤทธิ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุณีย์ ทั้งเจริญกุล

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เรมवल นันทสุภวัฒน์

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร.อรอนงค์ วิชัยคำ

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร.กอบกิจ อิศรชีวะวัฒน์

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.เรมवल นันทสุภวัฒน์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.อรอนงค์ วิชัยคำ

23 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร. เรมवल นันทสฤกวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และอาจารย์ ดร. อรอนงค์ วิชัยคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็น และช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการค้นคว้าแบบอิสระในทุกขั้นตอน ตลอดจนใจให้กำลังใจ และเอาใจใส่แก่ผู้ศึกษาตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาช่วยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้มีความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา กราบขอบพระคุณคณะ กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระทุกท่านที่ช่วยตรวจสอบ ชี้แนะ และให้คำปรึกษาเพื่อให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาในระหว่างการศึกษา

ขอขอบพระคุณคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่ให้โอกาสในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และอนุญาตให้เก็บข้อมูลในการศึกษา รวมถึงสนับสนุนทุนอุดหนุนในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ขอขอบคุณหัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน หัวหน้าหน่วยตรวจฉุกเฉิน และบุคลากรในหน่วยตรวจฉุกเฉินทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการดำเนินการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล และมีส่วนร่วมในการศึกษา ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินการค้นคว้าแบบอิสระ ได้สำเร็จ คุณงามความดีและสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งเกิดจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ทุก ๆ ท่านที่ช่วยเหลือตลอดมา

วีระชาติ ชูฤทธิ์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ผู้เขียน นายวีรชาติ ชูฤทธิ์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.เรมवल นันทศุภวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร.อรอนงค์ วิชัยคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

248750

การพัฒนากระบวนการทำงานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารและพยาบาล เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การศึกษาเชิงพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉินโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยการประยุกต์แนวคิดสืบ ตามกรอบแนวคิดของวอมแม็กและโจนส์ (Womack & Jones, 2003) ประชากรที่ศึกษาเป็นบุคลากรทางการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยตรวจฉุกเฉิน และมีประสบการณ์ในการเตรียมผ่าตัดตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปจำนวน 35 คน และจำนวนครั้งของกิจกรรมการเตรียมผ่าตัด กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ จำนวนครั้งของการสังเกตกิจกรรมย่อยของการเตรียมผ่าตัดจำนวน 10-30 ครั้ง เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนพฤศจิกายน 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ 1) ตารางอธิบายลักษณะกิจกรรมการจัดการเตรียมผ่าตัด 2) แบบฟอร์มบันทึกการระบุคุณค่าของกิจกรรม 3) แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลเวลาในแต่ละกิจกรรมการเตรียมผ่าตัด โดยมีความเที่ยงของการสังเกตจากผู้สังเกต 2 คน เท่ากับ 1.0 และ 4) แนวคำถามปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมผ่าตัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า

248750

1. รูปแบบใหม่ของการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่ ประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลัก และ 40 กิจกรรมย่อย

2. เวลามาตรฐานที่ใช้ในรูปแบบเดิมก่อนการพัฒนาเท่ากับ 21.53 นาที ส่วนเวลา มาตรฐานในรูปแบบใหม่เท่ากับ 12.24 นาที ลดลง 9.29 นาที ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในรูปแบบใหม่ ลดลงกว่ารูปแบบเดิมร้อยละ 43.15

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนารูปแบบการจัดการการเตรียมผ่าตัดแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการการเตรียมผ่าตัด โดย ประชูด์แนวคิดสามารถนำไปใช้ได้จริง ลดขั้นตอนและระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน คงไว้ซึ่งคุณภาพ ของการบริการตามมาตรฐาน ผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจ และผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไป พัฒนาคูณภาพการบริการของหน่วยงานอื่นๆ ในองค์กรได้

Independent Study Title Development of a Model for Preoperative Management in
Emergency Unit, Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital

Author Mr. Verachat Churit

Degree Master of Nursing Science (Nursing Administration)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Dr. Raymoul Nantsupawat Advisor

Lecturer Dr. Orn-Anong Wichaikhum Co-advisor

ABSTRACT

248750

Development of a working process is important for administrators and nurses in order to rapidly and efficiently respond to customer's needs. The purpose of this developmental study was to develop a model for preoperative process in emergency unit, Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital. The development was based on the lean thinking of Womack and Jones (2003). The study population consisted of 35 nursing staff that had at least 3 years preoperative experience and worked in emergency unit and the numbers of the activities in preoperative management. The study sample was the observation numbers of the minor activities in preoperative management that were 10-30 observations. Data were collected during June to November, 2011. The study instruments included 1) table for describing activities of preoperative management, 2) the value analysis form, 3) the record form for time spent in activities with the interrater reliability of 1.0 obtained by two observers, and 4) question guideline regarding problems and obstacles in this model development. Data were analyzed using descriptive statistics.

The results revealed that:

248750

1. The new model for preoperative management in emergency unit, Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital consisted of 6 major activities with 40 minor activities.

2. Standard time spent in the old model was 21.53 minutes whereas standard time spent in the new model was 12.24 minutes. Time decreased by 9.29 minutes. Average time spent in the new model was reduced 43.15 percent.

3. Problems and obstacles of the development of model for preoperative management could be categorized into 3 groups: management, personnel and equipment.

The results of the study show that the development of a model for preoperative management using lean thinking is applicable, it can decrease working time spent, maintain quality of nursing services and satisfy staff. Administrators can apply it to improve quality of services in other departments in the organization.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
คำถามของการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษาและวิธีดำเนินการศึกษา	5
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดถิ่นในระบบสุขภาพ	8
การศึกษาเวลา	32
กระบวนการเตรียมผ่าตัดในห้องฉุกเฉิน	38
สถานการณ์การจัดการการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	41
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45

ณ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	46
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	47
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	48
ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผล	53
ผลการศึกษา	53
การอภิปรายผล	104
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการศึกษา	112
ปัญหาและอุปสรรค	114
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	114
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป	115
เอกสารอ้างอิง	116
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก เอกสารแสดงการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	123
ภาคผนวก ข เอกสารเชิงจริยธรรม	127
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	129
ภาคผนวก ง การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	136

ญ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก จ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง	138
ภาคผนวก ฉ แนวทางปฏิบัติงานการเตรียมผ่าตัดของหน่วยตรวจฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	146
ภาคผนวก ช ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ	153
ประวัติผู้เขียน	154

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2-1 ตารางแสดงกระบวนการหลักของงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน	21
2-2 แผนภูมิแสดงทางผ่านของงานในการปฏิบัติกิจกรรมในปัจจุบัน	21
2-3 แผนภูมิแสดงการไหลของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ	22
2-4 ตารางแสดงระบุคุณค่าของกิจกรรม	23
2-5 ตารางแสดงการเชื่อมโยงของสัญลักษณ์ในแต่ละกิจกรรม	24
4-1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากรที่ร่วมพัฒนา	54
4-2 ตารางระบุคุณค่ากิจกรรมการจัดการการเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	58
4-3 ตารางแสดงจำนวนครั้งของกิจกรรมที่จับเวลา สัญลักษณ์ และระยะเวลามาตรฐาน เฉลี่ยของแต่ละกิจกรรม (ก่อนการพัฒนา)	61
4-4 ตารางแสดงข้อเสนอแนะการพัฒนาการเตรียมผ้าตัด	64
4-5 ตารางแสดงจำนวนครั้งของกิจกรรมที่จับเวลา สัญลักษณ์ และระยะเวลามาตรฐาน เฉลี่ยของแต่ละกิจกรรม (หลังการพัฒนา)	83
4-6 ตารางแสดงการเปรียบเทียบกิจกรรม ระยะเวลามาตรฐานเฉลี่ยของบุคลากร และความเปลี่ยนแปลงในแต่ละกิจกรรม	86
4-7 ตารางแสดงการเปรียบเทียบการทำงานของบุคลากร ก่อนและหลังการพัฒนา	92
4-8 ตารางแสดงการเปรียบเทียบกิจกรรม ระยะเวลามาตรฐานเฉลี่ยที่มีผลกระทบ ต่อระยะเวลาของผู้รับบริการ และความเปลี่ยนแปลงในแต่ละกิจกรรม	98
ค-1 อธิบายลักษณะกิจกรรมการจัดการการเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	129
ค-2 อธิบายการระบุคุณค่ากิจกรรมการจัดการการเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	130
ค-3 อธิบายสัญลักษณ์ของแต่ละกิจกรรมในกระบวนการจัดการการเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ค-4 ตารางแสดงแบบบันทึกปริมาณเวลาที่ใช้ของบุคลากรในกิจกรรมการจัดการ การเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	132
ค-5 ตารางอธิบายลักษณะกิจกรรมการจัดการการเตรียมผ้าตัด (หลังการพัฒนา)	133
จ-1 Number of Time Study Readings N' Required for $\pm 5\%$ Precision and 95% Confidence Level	138
จ-2 ตารางแสดงตัวอย่างการคำนวณจำนวนครั้งของกิจกรรมที่ต้องจับเวลา	139
จ-3 ตารางแสดงจำนวนครั้งที่ต้องจับเวลาในแต่ละกิจกรรมย่อย	140

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
4-1 แสดงแผนภาพการไหลของการเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	56
4-2 แสดงแผนภาพลำดับและความสัมพันธ์ของแต่ละกิจกรรมในการเตรียมผ้าตัด (ก่อนการพัฒนา)	57
4-3 แสดงแผนภาพการไหลของการเตรียมผ้าตัด (หลังการพัฒนา)	81
4-4 แสดงแผนภาพลำดับและความสัมพันธ์ของแต่ละกิจกรรมในการเตรียมผ้าตัด (หลังการพัฒนา)	82
4-5 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระยะเวลามาตรฐานเฉลี่ยก่อนและหลังการพัฒนา	91